

dat de Australische regering bereid was, een luitenant-gouverneur-generaal van Nederlands-Indië en een Raad van departementshoofden gastvrijheid te verlenen. Later, d.w.z. in september en november '44 en in januari '45, kwam het, nadat Evatt de Nederlandse soevereiniteit over Indië en Indië's territoriale integriteit uitdrukkelijk had erkend, tot informele besprekingen tussen enerzijds twee hoge functionarissen van zijn departement en anderzijds een medewerker van van Aerssens legatie en twee leden van de inmiddels gevormde Raad van departementshoofden – zij leverden niets van belang op.

Onbetekenende schermutselingen dus? Geenszins. Er waren kennelijk in het tot groter zelfbewustzijn rijpende Australië politieke krachten werkzaam die van Indië's rijkdommen wensten mee te profiteren en van welke het de vraag was of zij actieve steun zouden willen geven aan een herstel van het Nederlands gezag in de archipel. Op Evatt kon niet gerekend worden, wèl op Curtin – welnu, deze overleed, gelijk reeds vermeld, in juli '45, kort voor Japans capitulatie en de uitroeping van de Republiek Indonesië. Prompt wijzigde de Australische regering haar beleid – wij zullen dat in hoofdstuk 7 behandelen.

★

Over Australië schrijvend zijn wij verder gegaan dan de maand maart '42 waarin de groepen geëvacueerden en vluchtelingen in Australië aankwamen. Opzettelijk. Het kwam ons er op aan, met duidelijkheid een factor te onderstrepen die bijna drie-en-een-half jaar lang de verantwoordelijke autoriteiten aan Nederlandse kant (van Kleffens in Londen, van der Plas in Australië, van Mook zowel in Londen als in Australië) bij tijd en wijle met bezorgdheid vervulde. Natuurlijk, de Verenigde Staten en Groot-Brittannië wierpen veel meer gewicht in de schaal dan Australië, maar Australië volgde een eigen politiek, lag dicht bij Nederlands-Indië en voorzover er lijn zat in de Australische buitenlandse politiek, was dat er een welke, de hartelijkheid ten spijt die door individuele Australiërs aan de Nederlanders werd betoond, niet onder alle omstandigheden behoefde samen te vallen met die welke de autoriteiten aan Nederlandse kant wensten te volgen.

Van hen zijn, wat de Indische aangelegenheden betreft, in de in dit deel te beschrijven periode van Mook (luitenant-gouverneur-generaal,